

Systemy oddziaływań RESOCJALIZACYJNYCH

Anglii i Stanów Zjednoczonych Ameryki

UNIwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Agnieszka Barczykowska

Sonia Dzierżyńska-Breś

Maciej Muskała

Systemy oddziaływań RESOCJALIZACYJNYCH

Anglii i Stanów Zjednoczonych Ameryki

POZNAŃ 2015

Recenzent: prof. zw. dr hab. Marek Konopczyński

Autorzy poszczególnych partii podręcznika:

AGNIESZKA BARCZYKOWSKA

Wstęp, 1.1, 1.2, 1.3, 2.1, 2.2, 2.3, 3.2, 4.1, 4.2, 4.4, 5.4, 5.5, Zakończenie

SONIA DZIERŻYŃSKA-BREŚ

Wstęp, 1.1, 1.2, 1.3, 3.2, 5.2, 5.5, 5.6, Zakończenie

MACIEJ MUSKAŁA

Wstęp, 2.1, 2.2, 3.1, 4.1, 4.2, 4.3, 5.1, 5.3, Zakończenie

Publikacja sfinansowana przez Wydział Studiów Edukacyjnych UAM

© Agnieszka Barczykowska, Sonia Dzierżyńska-Breś, Maciej Muskała 2015

This edition © Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu,
Wydawnictwo Naukowe UAM, Poznań 2015

Projekt okładki: Helena Oszmiańska-Napierała

Redakcja i łamanie: Izabela Baran

ISBN 978-83-232-2886-8

WYDAWNICTWO NAUKOWE UNIwersYTETU IM. ADAMA MICKIEWICZA W POZNANIU
61-701 POZNAŃ, UL. A. FREDRY 10

www.press.amu.edu.pl

Sekretariat: tel. 61 829 46 46, faks 61 829 46 47, e-mail: wyd nauk@amu.edu.pl

Dział sprzedaży: tel. 61 829 46 40, e-mail: press@amu.edu.pl

Wydanie I. Ark. wyd. 26. Ark. druk. 23,25

DRUK I OPRAWA: EXPOL, WŁOCŁAWEK, UL. BRZESKA 4

Profesorowi Wiesławowi Ambrozikowi,
dzięki któremu słowo Pedagog niesie szacunek i uznanie,
w podziękowaniu za bycie dla nas przewodnikiem i przyjacielem
książkę tę dedykujemy

AUTORZY

SPIS TREŚCI

WSTĘP (A. Barczykowska, S. Dzierżyńska-Breś, M. Muskała)	11
1. GENEZA ANGLOSASKIEGO SYSTEMU RESOCJALIZACJI	17
1.1. Od kary śmierci do kolonii karnych (A. Barczykowska, S. Dzierżyńska-Breś)	18
1.2. Początki poprawczego wymiaru kary kryminalnej w systemie anglosaskim (A. Barczykowska, S. Dzierżyńska-Breś)	23
1.3. Od <i>nothing works</i> do <i>what works</i> – w poszukiwaniu skutecznych form resocjalizacji (A. Barczykowska, S. Dzierżyńska-Breś)	37
2. SZACOWANIE RYZYKA I POTRZEB JAKO MODEL DIAGNOZY RESOCJALIZACYJNEJ	41
2.1. Model <i>Risk-Need-Responsivity</i> w diagnozie resocjalizacyjnej (A. Barczykowska, M. Muskała)	41
2.2. Szacowanie ryzyka i potrzeb w angielskiej praktyce resocjalizacyjnej (A. Barczykowska, M. Muskała)	49
2.2.1. Diagnoza niedostosowania społecznego nieletnich w Anglii i Walii ...	49
2.2.2. Diagnoza resocjalizacyjna dorosłych w Anglii i Walii	58
2.3. Szacowanie ryzyka i potrzeb w amerykańskiej praktyce resocjalizacyjnej (A. Barczykowska)	71
2.3.1. Diagnoza niedostosowania społecznego nieletnich w Stanach Zjednoczonych	71
2.3.2. Diagnoza resocjalizacyjna dorosłych w Stanach Zjednoczonych	85

3. SYSTEMY RESOCJALIZACJI NIELETNICH	97
3.1. System oddziaływań wobec nieletnich w Anglii i Walii (M. Muskała)	97
3.1.1. Instytucjonalny charakter wymiaru sprawiedliwości dla nieletnich	99
3.1.2. Programy profilaktyczne i pozasądowe formy reakcji na zachowania dewiacyjne nieletnich	103
3.1.3. Katalog środków pozostających w dyspozycji sądu	117
3.2. System oddziaływań wobec nieletnich w Stanach Zjednoczonych (A. Barczykowska, S. Dzierżyńska-Breś)	135
3.2.1. Pojęcie nieletniości i granice nieodpowiedzialności karnej	139
3.2.2. Instytucjonalny wymiar procesu resocjalizacji w Stanach Zjednoczonych	142
3.2.3. Programy resocjalizacyjne i profilaktyczne dla nieletnich	151
3.2.4. Wsparcie procesu readaptacji społecznej nieletnich	163
4. SYSTEMY RESOCJALIZACJI DOROSŁYCH	173
4.1. Probacja i <i>parole</i> w anglosaskiej praktyce resocjalizacyjnej (A. Barczykowska, M. Muskała)	173
4.1.1. Probacja i <i>parole</i> w Stanach Zjednoczonych	175
4.1.2. Probacja w Anglii i Walii	185
4.2. Resocjalizacyjny wymiar sankcji pośrednich (A. Barczykowska, M. Muskała)	197
4.2.1. Katalog sankcji pośrednich w Anglii	200
4.2.2. Katalog sankcji pośrednich w Stanach Zjednoczonych	204
4.2.3. Szanse sankcji pośrednich w Anglii i Stanach Zjednoczonych	209
4.2.4. Zagrożenia sankcji pośrednich w Anglii i Stanach Zjednoczonych	211
4.3. System penitencjarny w Anglii i Walii (M. Muskała)	213
4.3.1. Struktura organizacyjna angielskiego więziennictwa	217
4.3.2. Wykonywanie kary pozbawienia wolności	221
4.3.3. Zakończenie wykonywania kary pozbawienia wolności i przygotowanie do opuszczenia zakładu	229
4.4. System penitencjarny w Stanach Zjednoczonych (A. Barczykowska)	241
4.4.1. Struktura i organizacja więziennictwa amerykańskiego	243
4.4.2. Wykonywanie kary pozbawienia wolności w Stanach Zjednoczonych	251
4.4.3. Zakończenie wykonywania kary pozbawienia wolności i przygotowanie do opuszczenia zakładu	260

5. RESOCJALIZACJA W DZIAŁANIU	271
5.1. System resocjalizacyjny Glen Mills School (M. Muskała)	272
5.1.1. Program Glen Mills School	273
5.1.2. Organizacja pracy Glen Mills School	276
5.2. Dom wychowawczy Aldine House (S. Dzierżyńska-Breś)	284
5.2.1. Infrastruktura Aldine House	289
5.2.2. Organizacja i zarządzanie przypadkiem w Aldine House	290
5.3. Zastosowanie strategii awersyjnych w resocjalizacji (M. Muskała)	297
5.3.1. Amerykańskie <i>boot campy</i> – obozy dyscyplinujące	299
5.3.2. Angielski <i>High Intensity Training</i>	305
5.4. <i>Halfway house</i> – między więzieniem a wolnością (A. Barczykowska)	310
5.5. Mentoring w resocjalizacji (A. Barczykowska, S. Dzierżyńska-Breś)	316
5.5.1. Mentoring w perspektywie historycznej	317
5.5.2. Podstawy oddziaływań opartych na mentoringu	319
5.5.3. Zastosowanie programów mentoringowych w profilaktyce i resocjalizacji	323
5.6. <i>Juvenile drug court</i> – sąd narkotykowy dla nieletnich w Stanach Zjednoczonych (S. Dzierżyńska-Breś)	329
5.6.1. <i>Drug court</i> w perspektywie historycznej	329
5.6.2. Założenia <i>juvenile drug court</i>	331
5.6.3. Strategie działań sądów narkotykowych dla nieletnich	334
ZAKOŃCZENIE (A. Barczykowska, S. Dzierżyńska-Breś, M. Muskała)	343
BIBLIOGRAFIA	347
SPIS TABEL	369
SPIS SCHEMATÓW	371

WSTĘP

Anglię i Stany Zjednoczone bez wątpienia należy uznać za prekursorów w poszukiwaniu efektywnych rozwiązań resocjalizacji. Uważny badacz czy praktyk związany z tą formą działania społecznego zapewne nieraz dostrzegł, że wiele znaczących idei, nowatorskich praktyk bądź wykraczających poza swoją epokę rozwiązań instytucjonalnych miało początek w Anglii lub Stanach Zjednoczonych. Oba te kraje, mając wiele wspólnego, zapożyczały od siebie wzajemnie i modyfikowały rozwiązania z obszaru oddziaływań resocjalizacyjnych. Ich społeczno-kulturowa odmienność powodowała jednak, że przejmowane rozwiązania nabierały swoistego charakteru. Dobrym przykładem może być surowe angielskie prawo, które w warunkach amerykańskich musiało przejść daleko idącą przemianę. Innowacyjność przyjmowanych rozwiązań promieniowała nie tylko na inne kraje, ale i kontynenty, jak to się stało z systemem celkowym czy progresywnym, wzbudzając refleksję teoretyczną i prowokując do dalszych modyfikacji. Patrząc wstecz, nie można nie zauważyć, że były one pokłosiem silnej tendencji do poszukiwania skutecznych metod działania. Wszak na dobrą sprawę w tym właśnie kierunku zmierzały prace prowadzone przez R. Martinsona i innych autorów podobnych raportów. A pesymistyczna konkluzja *nothing works* nie tylko nie osłabiła tej tendencji, ale wręcz uruchomiła trwający do dziś i posiadający ogromny potencjał rozwojowy ruch *what works*. O jego dynamice niech świadczy chociażby fakt, na który zwróciła uwagę w jednym z opracowań Gwen Robinson, iż mniej więcej w połowie lat dziewięćdziesiątych ubiegłego wieku wieńczący to zdanie pytańnik zniknął w dyskursie naukowym, a wyrażenie „co działa” urosło do rangi swoistej ideologii¹. Można i trzeba traktować to jako wyraz wiary w idee działania resocjalizacyjnego, a także odpowiedzialności, by w praktyce oddziaływań wykorzystywać to, co najbardziej skuteczne.

---

¹ G. Robinson, *Power, Knowledge and „What Works” in Probation*, „Howard Journal of Criminal Justice” 2001, vol. 40 (3), s. 237 i n., za: F. McNeill, *Supporting Desistance in Probation Practice: A Response to Maruna, Porter and Carvalho*, „Probation Journal” 2004, vol. 51 (3), s. 241.

Anglia od ponad dwóch dekad stara się zbudować ogólnokrajowy system resocjalizacji, podczas gdy Stany Zjednoczone ze względu na organizację polityczną pozostawiają poszczególnym stanom sporo swobody, dążąc do tego, by najlepsze praktyki były popularyzowane, a te nieskuteczne, czy wręcz szkodliwe, wycofywane. Oba kraje inwestują w badania, czego najlepszym przykładem jest dynamicznie rozwijający się ruch *evidence based practice*, dzięki któremu zidentyfikowano i wdraża się procedury, metody i techniki o potwierdzonej skuteczności. W wyniku przeprowadzonych licznych badań i metaanaliz dziś już wiadomo, że w przypadku osób nieprzystosowanych społecznie najlepsze rezultaty osiąga się poprzez działania oparte na koncepcji kognitywno-behawioralnej. Muszą one obejmować nie tylko klienta, ale także jego rodzinę, mieć charakter systemowy i długofalowy. Doświadczenia z resocjalizacją w warunkach więziennych spowodowały, że coraz więcej uwagi poświęca się resocjalizacji w środowisku otwartym (*community corrections*), wykorzystując obecny w nim kapitał społeczny. Społeczności lokalne stają się ważnym „graczem” w systemie resocjalizacji, co jest zwrotem po doświadczeniach niemal bezgranicznej wiary w siłę oddziaływania odosobnienia i surowej kary. W związku z tym i w Anglii, i w Stanach Zjednoczonych rozbudowuje się katalog kar – czy to w postaci sankcji pośrednich (*intermediate sanctions*), jak można przeczytać w literaturze amerykańskiej, czy też sankcji alternatywnych lub wykonywanych w społeczności lokalnej (*community sanctions*), jak określa to zagadnienie piśmiennictwo europejskie. Idą za tym zmiany instytucjonalne, związane z powoływaniem specjalistycznych instytucji dedykowanych konkretnym grupom klientów lub problemom. Dobrym przykładem mogą być angielskie *Multi-Agency Public Protection Arrangements* czy *Youth Offending Teams* lub też amerykański *drug court*. W obliczu poliproblemowości klientów systemów resocjalizacji standardem jest dziś w zasadzie budowanie multiagencyjnych zespołów. Poza tym coraz częściej działania resocjalizacyjne kierowane są poprzez system grantów do agencji, które w ramach zadań zleconych realizują działania z obszaru resocjalizacji nieletnich i dorosłych.

Poszukiwanie skutecznych rozwiązań resocjalizacyjnych uwrażliwiło praktyków i teoretyków na kwestie diagnozy. Współcześnie oba kraje opierają się na modelu R-N-R – jego nazwa pochodzi o pierwszych liter obszarów, które stają się przedmiotem rozpoznania. Mowa tu o ryzyku (*risk*), potrzebach (*need*) i reaktywności (*responsivity*). Na jego bazie powstają dziś rzetelne narzędzia diagnostyczne, dzięki którym możliwe jest planowanie skutecznych oddziaływań resocjalizacyjnych. Warto zaznaczyć, że zdecydowana większość narzędzi ma wersje elektroniczne, co znacząco usprawnia gromadzenie, przetwarzanie i przekazywanie informacji pomiędzy poszczególnymi elementami systemu resocjalizacji.

Omówione pokrótce kwestie czynią z działających w Anglii i Stanach Zjednoczonych systemów najistotniejsze bez wątpienia czynniki kreujące współczesną teorię i praktykę resocjalizacyjną. Celowe wydawało się więc zebranie i uporządkowanie wiedzy w tym zakresie. W niniejszej publikacji angielski i amerykański system resocjalizacji przedstawiono w perspektywach: historycznej, społecznej, organizacyjnej oraz pedagogicznej. Treści uporządkowane zostały w pięciu rozdziałach.

Pierwszy rozdział przedstawia genezę współczesnych systemów resocjalizacji Anglii i Stanów Zjednoczonych. Starano się w nim pokazać, jak odmienne warunki społeczne, ekonomiczne, polityczne panujące w Ameryce i Europie zróżnicowały wywodzące się z jednego źródła systemy. Scharakteryzowano w nim wczesne wątki historii myśli i praktyki resocjalizacyjnej, koncentrując się na występujących wówczas instytucjach i karach. Rozdział opisuje okres do przełomu XX i XXI wieku, stanowiąc wprowadzenie do szczegółowej analizy obu systemów w ich współczesnych wersjach. W następnych rozdziałach poza charakterystyką kolejnych obszarów systemów resocjalizacji starano się również odpowiedzieć na kluczowe współcześnie pytanie *what works?*, związane z poszukiwaniem warunków skutecznego oddziaływania na osoby niedostosowane i pozostające w konflikcie z prawem.

Drugi rozdział poświęcono kwestiom związanym z szacowaniem ryzyka i potrzeb. Umieszczenie tego rozdziału nie jest przypadkowe, bowiem diagnoza w obu systemach zajmuje niezwykle eksponowane miejsce, związane z uznaniem jej za podstawę skutecznego działania. Punktem wyjścia do charakterystyki działań diagnostycznych wobec nieletnich i dorosłych był model R-N-R. W rozdziale przedstawiono wątki teoretyczne diagnozy oraz narzędzia, jakie mają zastosowanie w szacowaniu ryzyka i potrzeb.

W trzecim rozdziale opisano funkcjonowanie systemu resocjalizacji nieletnich. Zaprezentowano ustalenia dotyczące definicji oraz kryteriów wiekowych nieletniości i odpowiedzialności prawnej. Zwrócono uwagę na miejsce w systemie oraz zadania instytucji zajmujących się prowadzeniem oddziaływań wobec dzieci i młodzieży niedostosowanych społecznie. W rozdziale znalazła się również charakterystyka środków pozostających w dyspozycji sądu i innych organów, jakie mogą być użyte w postępowaniu z osobami nieletnimi. Biorąc pod uwagę komplementarny charakter oddziaływań resocjalizacyjnych, omówiono wybrane programy resocjalizacyjne oraz readaptacyjne wykorzystywane w pracy z dziećmi i młodzieżą zarówno w środowisku otwartym, jak i zamkniętym.

W rozdziale czwartym została przybliżona działalność systemu resocjalizacji osób dorosłych. Dokonano w nim charakterystyki sankcji pośrednich, zwracając uwagę na szanse i zagrożenia z nimi związane. Szczególną uwagę poświęcono wykonywaniu orzeczeń probacji i *parole*, odnosząc się do konieczności

prrowadzenia procesów resocjalizacji w środowisku lokalnym oraz ich efektywności. W rozdziale opisano również funkcjonowanie systemów penitencjarnych obu krajów, nie pomijając kwestii readaptacji społecznej i problemów, jakie z sobą niesie. W tej części publikacji znajdują się także odniesienia do programów, które na bazie wyników badań naukowych uważa się za skuteczne w postępowaniu z osobami dorosłymi.

Ostatni, piąty, rozdział stanowi egemplifikację zasad *what works*. Przedstawiono w nim programy i instytucje, u których podstaw legł model R-N-R, oraz założenia *evidence based practice*.

Przy opracowywaniu poszczególnych zagadnień przyjęto perspektywę pedagogiczną. Dlatego uwaga skoncentrowana została przede wszystkim na procedurach, metodach i instytucjach, w ramach których realizuje się oddziaływania resocjalizacyjne wobec nieletnich i dorosłych, niejednokrotnie utożsamiając system resocjalizacji z systemem wymiaru sprawiedliwości. Autorzy dążyli do ukazania funkcjonowania systemu od najwcześniejszych momentów zetknięcia się z nim jednostki popełniającej przestępstwo, bowiem i w Anglii, i w Stanach Zjednoczonych już na etapie postępowania przygotowawczego podejmuje się działania, które należy interpretować jako resocjalizacyjne.

Przygotowując pracę, autorzy stanęli przed wieloma dylematami natury leksykalnej. Wynikały on w dużej mierze z odmienności opisywanych systemów i często z braku instytucji, które odpowiadałyby im w polskim systemie resocjalizacji. Autorzy starali się znaleźć najbardziej adekwatne tłumaczenia. W kilku wypadkach nie było to jednak możliwe. Tam pozostawiono pojęcia w oryginale, opisem próbując przybliżyć istotę rzeczy Czytelnikowi.

Książka jest efektem kilku lat pracy nad zagadnieniem funkcjonowania systemów resocjalizacji w Anglii i Stanach Zjednoczonych. Większość tekstów została już wcześniej opublikowana w branżowych czasopismach lub monografiach pokonferencyjnych. Jednak ze względu na rozległość tematu i – jak zostało wspomniane wcześniej – brak całościowego opracowania autorzy zdecydowali się na przedstawienie zagadnienia w formie prezentowanej monografii.

Pragniemy serdecznie podziękować Władzom Wydziału Studiów Edukacyjnych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu za umożliwienie wyjazdów do Stanów Zjednoczonych i Anglii oraz za finansowe wsparcie, bez których niniejsza publikacja nie byłaby możliwa. Szczególne podziękowania kierujemy

do Kierownika Zakładu Resocjalizacji prof. dr. hab. Wiesława Ambrozika, bez którego życzliwości, cierpliwości i otwartości, a także nieustającego motywowania proces powstawania tej książki trwałby z pewnością o wiele dłużej. Słowa wdzięczności kierujemy również do Pani prof. Barbary Stańdo-Kaweckiej za wiarę w powodzenie tego projektu oraz do naszych Przyjaciół w osobach Gary'ego Hinzmanna, Maria Paparozziego, Roberta Cotterella i Roberta Andersona, dzięki którym mogliśmy nie tylko dotrzeć do literatury, ale też zobaczyć, jak systemy działają w praktyce. Chcielibyśmy także podziękować Pani Izabeli Baran za niezwykle sympatyczną i owocną współpracę redakcyjną.

BIBLIOGRAFIA

- Abadinsky H., *Probation and Parole. Theory and Practice*, Upper Saddle River 2006.
- Adamski A. et al., *Prawo karne i wymiar sprawiedliwości państw Unii Europejskiej*, Toruń 2007.
- Alarid L.F., Carmen R.V., *Community-Based Corrections*, Belmont 2010.
- Alarid L.F., Cromwell P.F., Carmen R.V. del, *Community-Based Corrections*, Belmont 2008.
- Allen H.E., *Corrections in America*, Upper Saddle River 2007.
- Allen R., *Juvenile Justice Reforms in England and Wales*, „Annual Report for 2000 and Resource Material Series” 2002, vol. 59.
- Allen R., Stern V. (eds), *Justice Reinvestment – A New Approach to Crime and Justice*, London 2007.
- Almond T., *Asset: An Assessment Tool that Safeguards or Stigmatizes Young Offenders?*, „Probation Journal” 2012, vol. 59 (2).
- Altschuler D.M., Armstrong T.L., *Intensive Aftercare for High-Risk Juveniles: A Community Care Model. Program Summary*, Washington 1994.
- Ambrose D., *Research into High-Intensity Training (HIT) with Young People*, [w:] G.J. Towl (ed.), *Psychological Research in Prisons*, New York 2006.
- Ambrozik W., *Czynniki społecznej readaptacji byłych przestępców*, [w:] B. Urban, J.M. Stanik (red.), *Resocjalizacja*, t. 2, Warszawa 2007.
- Ambrozik W., *Postępowanie probacyjne z perspektywy pedagogiki resocjalizacyjnej*, „Probacja” 2009, nr 1.
- Ambrozik W., Kieszowska A. (red.), *Tożsamość grupowa dewiantów a ich reintegracja społeczna*, Kraków 2012.
- Andrews D.A., *The Psychology of Criminal Conduct and Effective Treatment*, Chichester 1995.
- Andrews D.A., Bonta J., *LSI-R (Level of Service Inventory-Revised): Assessment of Risk/Needs for Offender Treatment Planning and Placement*, MHS Canada 2003.
- Andrews D.A., Bonta J., *The Psychology of Criminal Conduct*, New Providence 2006.

- Andrews D.A., Bonta J., Hoge R.D., *Classification for Effective Rehabilitation: Rediscovering Psychology*, „Criminal Justice and Behavior” 1990, vol. 17 (1).
- Andrews D.A., Bonta J., Wormith J.S., *The Risk-Need-Responsivity (RNR) Model: Does Adding the Good Lives Model Contribute to Effective Crime Prevention?*, „Criminal Justice and Behavior” 2011, vol. 38 (7).
- Annual Report and Accounts the Parole Board for England and Wales 2010/11*, London 2011.
- Arling G., Lerner K., *Client Management Classification*, Washington 1980.
- Ashcroft J., Daniels D.J., Nedelkoff R.R., *Juvenile Drug Courts: Strategies in Practice*, Washington 2003.
- Asset, Appendix B*, Youth Justice Board for England and Wales, 2014.
- Austin J., Hardyman L.P., *Objective Prison Classification: A Guide for Correctional Agencies*, Washington 2004.
- Baglivio M.T., *The Prediction of Risk to Recidivate among a Juvenile Offending Population*, Florida 2007.
- Baker K. et al., *Further Development of Asset*, Youth Justice Board for England and Wales 2005.
- Baker K., Sutherland A. (eds), *Multi-Agency Public Protection Arrangements and Youth Justice*, Bristol 2009.
- Baładynowicz A., *Destygmatyzacja tożsamości dewiantów jako zmiana czasowa i interpersonalna w polifunkcyjnym modelu probacji*, [w:] A. Kieszkowska (red.), *Tożsamość osobowa dewiantów a ich reintegracja społeczna*, Kraków 2011.
- Baładynowicz A., *Humanistyczny model kurateli wychowawczej Wielkiej Brytanii*, „Probacja” 2010, nr 3–4.
- Baładynowicz A., *Probacja. Resocjalizacja z udziałem społeczeństwa*, Warszawa 2006.
- Baładynowicz A., *Probacja. System sprawiedliwego karania*, Warszawa 2002.
- Baładynowicz A., *System probacji – kary średniej mocy i środki wolności dozorowanej jako propozycja sprawiedliwego karania*, „Prokuratura i Prawo” 2005, nr 12.
- Banase R. et al., *Pro-criminal Attitudes, Intervention, and Recidivism*, „Aggression and Violent Behavior” 2013, vol. 18 (6).
- Banwell J., *The Use of Sanctions within Aldine House*, Sheffield City Council, September 2008.
- Barber N., Walker A., Blore P., *Individual Behaviour Management Programme*, Sheffield City Council, September 2008.
- Barczyk A., Barczyk P.P., *Wybrane zagadnienia historii resocjalizacji*, Kraków 1999.
- Barczykowska A., *Halfway Houses – between Prison and Home (the role of residential establishments in the correctional system in U.S.)*, [w:] A. Kieszkowska (red.), *Problems and Perspectives of Social Readaptation*, Kielce 2011.
- Barczykowska A., *Idea evidence based practice w amerykańskiej resocjalizacji i profilaktyce*, [w:] E. Habzda-Siwiek, J. Kabzińska (red.), *Psychologia i prawo. Między teorią a praktyką*, Gdańsk 2014.
- Barczykowska A., *Kapitał społeczny a zjawiska patologii społecznej w wielkim mieście*, Kraków 2011.

- Barczykowska A., *Podejście kognitywno-behawioralne w pracy penitencjarnej i post-penitencjarnej (na przykładzie wybranych programów korekcyjnych stosowanych w USA)*, „Probacja” 2011, nr 2.
- Barczykowska A., *Szacowanie i zarządzanie ryzykiem w amerykańskiej praktyce probacyjnej*, [w:] B. Urban, M. Konopczyński (red.), *Profilaktyka i probacja w środowisku lokalnym*, Kraków 2012.
- Barczykowska A., *Wykonywanie kary pozbawienia wolności w Stanach Zjednoczonych Ameryki*, „Przegląd Więziennictwa Polskiego” 2013, nr 79.
- Barczykowska A., Dzierżyńska-Breś S., *Profilaktyka oparta na wynikach badań naukowych (evidence based practice)*, „Resocjalizacja Polska” 2013, nr 4.
- Barczykowska A., Muskała M., *Justice Reinvestment Strategy in the Process of Social Revitalization of Million Dollar Blocks*, [w:] J. Gyurkovich, A.A. Kantarek, M. Gyurkovich, A. Wójcik (eds), *Future of the City – Cities of the Future. Przyszłość miasta – miasta przyszłości*, seria Architektura, Monografia 451, Kraków 2014.
- Barczykowska A., Muskała M., *Sankcje pośrednie w amerykańskim i angielskim systemie kar – szanse i zagrożenia*, [w:] W. Ambrozik, A. Kieszkowska (red.), *Tożsamość grupowa dewiantów a ich reintegracja społeczna*, Kraków 2012.
- Barkan S.E., Bryjak G.I., *Fundamentals of Criminal Justice: A Sociological View*, Sudbury 2004.
- Barnoski R., *PACT Pre-Screen Positive Achievement Change Tool Pre-Screen*, Assessments.com.
- Bartol C.R., Bartol A.M., *Criminal Behavior: A Psychosocial Approach*, Upper Saddle River 2005.
- Bateman T., *Punishing Poverty: The ‘Scaled Approach’ and Youth Justice Practice*, „The Howard Journal” 2011, vol. 50 (2).
- Beaumont B., Caddick B., Hare-Duke H., *Meeting Offenders’ Needs*, Bristol 2001.
- Beck J.S., Beck A.T., Jolly J.B., *Beck Youth Inventories*, Bloomington 2005.
- Becker J., *Mentoring High Risk Kids*, Minneapolis 1994.
- Berger P., Luckmann T., *Społeczne tworzenie rzeczywistości*, Warszawa 1983.
- Beto D.B., *Correctional Leadership: A Return to the Basics*, „Journal of Community Corrections” 2007, vol. 16 (3).
- Beuhring T., *The Risk Factor Profile Instrument: Identifying Children at Risk for Serious and Violent Delinquency*, [w:] R.R. Corrado et al. (eds), *Multi-Problem Violent Youth: A Foundation for Comparative Research on Needs*, Amsterdam 2002.
- Biel K., *Przestępczość dziewcząt – rodzaje i uwarunkowania*, Kraków 2008.
- Biel K., Kusztal J. (red.), *Dziecko zagrożone wykluczeniem. Elementy diagnozy, działania profilaktyczne i pomocowe*, Kraków 2011.
- Bieńkowska E., *Mediacja w sprawach karnych*, Warszawa 2011.
- Bilchik S., *A Juvenile Justice System for the 21st Century*, „Juvenile Justice Bulletin” 1998, vol. 5.
- Bishop D.M., Decker S.H., *Punishment and Control: Juvenile Justice Reform in the USA*, [w:] J. Junger-Tas, S.H. Decker (eds), *International Handbook of Juvenile Justice*, Dordrecht 2006.

- Blomberg T.G., Heald G.R., Ezell M., *Diversion and Net Widening: A Cost-Savings Assessment*, „Evaluation Review” 1986, vol. 10 (1).
- Bloom B., Owen B., *Gender Responsive Strategies: Research, Practice and Guiding Principles for Women Offenders*, Washington 2002.
- Bonta J., Andrews D.A., *Risk-Need-Responsivity Model for Offender Assessment and Rehabilitation 2006–2007*, <http://www.publicsafety.gc.ca/cnt/rsrscs/pblctns/rsk-nd-rspnsvty/rsk-nd-rspnsvty-eng.pdf>.
- Bonta J., Law M., Hanson K., *The Prediction of Criminal and Violent Recidivism among Mentally Disordered Offenders: A Meta-Analysis*, „Psychological Bulletin” 1998, vol. 123 (2).
- Bonta J., Wormith S.J., *Risk and Need Assessment*, [w:] G. McIvor, P. Raynor (eds), *Developments in Social Work with Offenders*, London 2008.
- Borkowska M., Kuształ J., *Zespoły interdyscyplinarne w pracy z dziećmi zagrożonymi wykluczeniem społecznym*, [w:] K. Biel, J. Kuształ (red.), *Dziecko zagrożone wykluczeniem. Elementy diagnozy, działania profilaktyczne i pomocowe*, Kraków 2011.
- Borkowska-Bagieńska E., Lesiński B., *Historia prawa sądowego. Zarys wykładu*, Poznań 1995.
- Bottoms A., Dignan J., *Youth Justice in Great Britain*, [w:] M. Tonry, A. Doob (eds), *Youth Crime and Youth Justice: Comparative and Cross-National Perspectives*, London 2004.
- Bourque B.B. et al., *Boot Camps for Juvenile Offenders: An Implementation Evaluation of Three Demonstration Programs. A Final Summary Report Presented to The National Institute of Justice*, <http://www.ncjrs.gov/txtfiles/bootjuv.txt>.
- Bowden C., Andrews D.A., *The Importance of Staff Practice in Delivering Effective Correctional Treatment: A Meta-Analysis*, „International Journal of Offender Therapy and Comparative Criminology” 2004, vol. 48 (2).
- Bowles R., Reyes M.G., Pradiptyo R., *Safer Schools Partnerships*, Youth Justice Board for England and Wales, 2005.
- Braithwaite J., *Crime, Shame, and Reintegration*, Cambridge 1989.
- Braithwaite J., *Criminological Theory and Organizational Crime*, „Justice Quarterly” 1989, vol. 6 (3).
- Braithwaite J., *The State of Criminology: Theoretical Decay or Renaissance*, „Australian and New Zealand Journal of Criminology” 1989, vol. 22 (3).
- Brandon M., *Communicating with Children and Ascertaining Their Wishes and Feelings*, [w:] D. Shemmings (ed.), *Involving Children in Family Support and Child Protection*, London 1999.
- Breaking the Cycle: Effective Punishment, Rehabilitation and Sentencing of Offenders*, Ministry of Justice, December 2010.
- Breaking the Cycle: Government Response*, Ministry of Justice, June 2011.
- Bromley Briefings Prison Factfile*, June 2009, <http://www.prisonreformtrust.org.uk/uploads/documents/june2009factfile.pdf>.
- Burke P.B., *TPC Reentry Handbook. Implementing the NIC Transition from Prison to the Community Model*, Washington 2008.

- Burrell T. et al., *Principles of Adolescent Substance Use Disorder Treatment: A Research-Based Guide*, Bethesda 2014.
- Butts J.A., Buck J., Coggeshall M., *The Impact of Teen Court on Young Offenders*, Washington 2002.
- Canton R., Hancock D. (eds), *Dictionary of Probation and Offender Management*, Cullompton 2007.
- Caputo G.A., *Intermediate Sanctions in Corrections*, Denton 2004.
- Carmen R.V. del, Trulson C.R., *Juvenile Justice: The System, Process and Law*, Wardsworth 2006.
- Carter P., *Managing Offenders, Reducing Crime: A New Approach*, December 2003, <http://www.cjp.org.uk/publications/archive/reducing-crime-changing-lives-the-carter-review-and-government-response-06-01-2004/>.
- Case Management Guidance – Introduction*, Youth Justice Board for England and Wales, 2010.
- Case S., Haines K., *Understanding Youth Offending: Risk Factor Research, Policy and Practice*, Cullompton 2009.
- Case S., Haines K., *Youth Offending: Risk Factor Research, Policy and Practice*, Cullompton 2009.
- Cavadino M., Dignan J., *The Penal System: An Introduction*, London 2007.
- Cekiera C., *Psychoprofilaktyka uzależnień oraz terapia i resocjalizacja osób uzależnionych*, Lublin 1993.
- Census of State and Federal Correctional Facilities*, 2000.
- Cesare Beccaria (1738–1794) *reformator prawa karnego i jego epoka*, S. Salmanowicz (red.), Toruń 1995.
- Chamberlain P., Smith D.K., *Zachowania antyspołeczne u dzieci i nastolatków. Oregoniński Program Wielowymiarowej Terapii i Opieki Zastępczej (MTFC)*, [w:] A.E. Kazdin, J.R. Weisz (red.), *Psychoterapia dzieci i młodzieży. Metody oparte na dowodach*, Kraków 2006.
- Champion D.J., *Measuring Offenders Risk: A Criminal Justice Sourcebook*, Westport 1994.
- Ciosek M., *Psychologia sądowa i penitencjarna*, Warszawa 2003.
- Clear T.R., *A Private-Sector, Incentives-Based Model for Justice Reinvestment*, „Criminology & Public Policy” 2011, vol. 10 (3).
- Clear T.R., Cole G.F., *American Corrections*, Belmont 2003.
- Clear T.R., Cole G.F., Reisig M.D., *American Corrections*, Belmont 2009.
- Code of Practice for Youth Conditional Cautions Crime & Disorder Act 1998 (as amended by the Criminal Justice & Immigration Act 2008 and the Legal Aid, Sentencing and Punishment of Offenders Act 2012), Ministry of Justice 2013.
- Cole G.F., Smith C.E., *The American System of Criminal Justice*, Belmont 2012.
- Collett M., *The Cocaine Connection: Drug Trafficking and Inter-American Relation*, New York 1989.
- Community Resolutions, Reference 1091/2013, <http://www.sussex.police.uk/policing-in-sussex/transparency/policies-and-procedures/force-policies/community-resolutions>.

- Connecticut Family Counseling Plan Reduces Youth Recidivism by 50 Percent, „Juvenile Justice Digest” January 2002.
- Consedine J., *Sprawiedliwość naprawcza. Przywracanie ładu społecznego*, Warszawa 2004.
- Cook T.D. et al. (eds), *Meta-Analysis for Explanation: A Casebook*, New York 1992.
- Cooper C., *Juvenile Drug Court Programs*, Bulletin, U.S. Department of Justice, Washington 2001.
- Corrado R.R. et al. (eds), *Multi-Problem Violent Youth: A Foundation for Comparative Research on Needs*, Amsterdam 2002.
- Correctional Boot Camps: A Tough Intermediate Sanction*, Research Report, D.L. MacKenzie, E.E. Hebert (eds), U.S. Department of Justice, National Institute of Justice 1996.
- Coyle A., *Understanding Prison: Key Issues in Policy and Practice*, Open University Press 2005.
- Craig L.A., Browne K.D., *Metody oceny ryzyka recydywy przestępstw seksualnych, Internetowe wydanie*, „Dziecko Krzywdzone” 2007, nr 18.
- Crichton D.A., Towl G.J. (eds), *Psychology in Probation Services*, Oxford 2005.
- Cundy M., *Referral Order Officer Norfolk Youth Offending Team*, <http://www.restorativejustice.org/10fulltext/cundy>.
- Curie R.E., *The Parting of the Ways Home*, „The Prison Journal” 1945, vol. 25 (4).
- Czapów C., *Wychowanie resocjalizujące*, Warszawa 1980.
- Czapska J., Waltoś S., *O polskim populizmie penalnym, w związku z książką J. Pratta „Penal populism”, uwag kilka*, [w:] K. Krajewski (red.), *Nauki penalne wobec problemów współczesnego przestępstwa. Księga jubileuszowa z okazji 70. rocznicy urodzin Profesora Andrzeja Gaberle*, Warszawa 2007.
- Dangerous Offenders: Guide for Sentences and Practitioners*, Sentencing Guidelines Council, Version 2, July 2008.
- Debidin M. (ed.), *A Compendium of Research and Analysis on the Offender Assessment System (OASys)*, „Ministry of Justice Research Series” 16/09, December 2009, <http://webarchive.nationalarchives.gov.uk/20110201125714/http://www.justice.gov.uk/publications/docs/research-analysis-offender-assessment-system.pdf>.
- Debidin M., Fairweather L., *Introduction to OASys and Research on OASys 2006 to 2009*, [w:] M. Debidin (ed.), *A Compendium of Research and Analysis on the Offender Assessment System (OASys)*, „Ministry of Justice Research” Series 16/09, December 2009, <http://webarchive.nationalarchives.gov.uk/20110201125714/http://www.justice.gov.uk/publications/docs/research-analysis-offender-assessment-system.pdf>.
- Debidin M., Lovbakke J., *Offending Behaviour Programmes in Prison and Probation*, [w:] G. Harper, C. Chitty (eds), *The Impact of Corrections on Re-offending: A Review of ‘what works’*, „Home Office Research Study” 2005, vol. 291, <http://webarchive.nationalarchives.gov.uk/20110218135832/rds.homeoffice.gov.uk/rds/pdfs04/hors291.pdf>.
- Deering J., *Probation Practice and the New Penology: Practitioner Reflections*, Aldershot 2011.
- Delumeau J., *Cywilizacja odrodzenia*, Warszawa 1987.

- Dembo R., Anderson A., *Problem-Oriented Screening Instrument for Teenagers*, [w:] T. Grisso, G. Vincent, D. Seagrave (eds), *Handbook of Mental Health Screening and Assessment in Juvenile Justice*, New York 2005.
- Derczyński W., Jasińska-Kania A., Szacki J. (red.), *Elementy teorii socjologicznych*, Warszawa 1975.
- Dobson G., *New Labour's Prison Legacy*, „Probation Journal” 2010, vol. 57 (3).
- Dukaczewski E.J., *Z historii instytucji i koncepcji resocjalizacyjnych w Europie i USA*, [w:] K. Pospiszyl (red.), *Resocjalizacja nieletnich. Doświadczenia i koncepcje*, Warszawa 1990.
- Dymek-Balcerek K., *Dziecko w obliczu patologii społecznej dnia codziennego – rzeczywistość lat 90-tych*, Radom 1999.
- Eccleston L., Brown M., Ward T., *Assessment of Dangerous Behavior*, „Advances in Psychology Research” 2002, vol. 12.
- Eisenberg M., Markley G., *Something Works in Community Supervision*, „Federal Probation” 1987, vol. 4.
- Farral S., McNeill F., *Desistance Research and Criminal Justice Social Work*, [w:] M. Herzog-Evans (ed.), *Transnational Criminology Manual*, vol. 3, Nijmegen 2010.
- Farrington D.P. et al., *Evaluation of Two Intensive Regimes for Young Offenders*, „Home Office Research Study” 2002, vol. 239.
- Figueira-McDonough J., *The Welfare State and Social Work. Pursuing Social Justice*, Thousand Oaks 2007.
- Fletcher R., *Mentoring Ex-prisoners: A Guide for Prisoner Reentry Programs*, Washington 2007.
- Foltz R., *The Efficacy of Residential Treatment: An Overview of the Evidence*, „Residential Treatment for Children & Youth” 2004, vol. 22 (2).
- Foucault M., *Nadzorować i karać. Narodziny więzienia*, Warszawa 1993.
- Fox Ch., Albertson K., Warburton F., *Justice Reinvestment: Can it Deliver More for Less?*, „The Howard Journal” 2011, vol. 50 (2).
- Frieske K., *Strukturalne mistyfikacje: współcześni ludzie luźni*, [w:] M. Marody (red.), *Zmiana czy stagnacja*, Warszawa 2004.
- Frysztacki K., *Socjalna Ameryka. O obszarze pomocy społecznej i pracy socjalnej w Stanach Zjednoczonych*, Kraków 2005.
- Fuentes A.I., Burns R., *Getting Back to Nature: An Examination of Therapeutic Wilderness Programming*, „Journal for Juvenile Justice and Detention Services” 2002, vol. 17 (1).
- Gaines L.K., Miller L.R., *Criminal Justice in Action: The Core*, Belmont 2010.
- Gardocka T. (red.), *Kary długoterminowe. Polityka karna, wykonywanie, warunkowe zwolnienie*, Warszawa 2006.
- Gaś Z., *Młodzieżowe programy wsparcia rówieśniczego*, Katowice 1999.
- Gendreau P., Little T., Goggin C., *A Meta-Analysis of the Predictors of Adult Offender Recidivism: What works!*, „Criminology” 1996, vol. 34 (4).
- Gies S.V., *Aftercare Service*, „Juvenile Justice Bulletin” September 2003.

- Giguere R., *Building Offenders Community Asset through Mentoring*, Center of Effective, „Public Policy” 2009, vol. 2.
- Gilbert J., Grimm R., *Applying Therapeutic Principles to a Family Focused Juvenile Justice Model*, „Alabama Law Review” 2001, vol. 52 (4).
- Glaze L., Bonczar T., *Correctional Populations in the United States 2007*, Washington 2008.
- Glaze L., Bonczar T., *Probation and Parole in United States in 2006*, Washington 2007.
- Glendenning J., *Children Accommodated in Secure Children's Homes in England and Wales*, London 2009.
- Goffman E., *Charakterystyka instytucji totalnych*, [w:] W. Derczyński, A. Jasińska-Kania, J. Szacki (red.), *Elementy teorii socjologicznych*, Warszawa 1975.
- Goldschneider M., *Geografia przestępczości. Uwagi na temat wykorzystywania przestrzennych analiz przestępczości przy wykorzystaniu technik buforowych*, „Archiwum Kryminologii” 2010, t. 32.
- Goldson B., Muncie J., *Boot Camp*, [w:] Y. Jewkes, J. Bennett (eds), *Dictionary of Prisons and Punishment*, Cullompton 2007.
- Gover A.R., MacKenzie D.L., Style G.J., *Boot Camps and Traditional Correctional Facilities for Juveniles: A Comparison of the Participants, Daily Activities, and Environments*, „Journal of Criminal Justice” 2000, vol. 28 (1).
- Graham J., Colleen M., *Beyond Welfare Versus Justice: Juvenile Justice in England and Wales*, [w:] J. Junger-Tas, S.H. Decker (eds), *International Handbook of Juvenile Justice*, Dordrecht 2006.
- Grey J., *The Framework for the Assessment of Children in Need and Their Families*, „Child Psychology and Psychiatry Review” 2001, vol. 6 (1).
- Grisso T., Vincent G., Seagrave D. (eds), *Handbook of Mental Health Screening and Assessment in Juvenile Justice*, New York 2005.
- Guerino P., Harrison P.M., Sabol W.J., *Prisoners in 2010*, 2011, <http://www.bjs.gov/content/pub/pdf/p10.pdf>.
- Guevara M., Salomon E., *Implementing Evidence Based Policy and Practice in Community Correction*, Chicago 2006.
- Gyurkovich J., Kantarek A.A., Gyurkovich M., Wójcik A. (red.), *Future of the City – Cities of the Future. Przyszłość miasta – miasta przyszłości*, seria Architektura, Monografia 451, Kraków 2014.
- HM Government, *Youth Crime Action Plan*, 2008.
- Habzda-Siwiek E., Kabzińska J. (red.), *Psychologia i prawo. Między teorią a praktyką*, Gdańsk 2014.
- Halpern D., *Social Capital*, Cambridge 2005.
- Hanser R.D., *Community Corrections*, Ottawa 2010.
- Hanson R.K., Thornton D., *Static-99. Improving Actuarial Risk Assessments for Sex Offenders*, Ottawa 1999.
- Harlow W.C., *Education and Correctional Populations*, 2003, <http://bjs.ojp.usdoj.gov/content/pub/pdf/ecp.pdf>.

- Harper G. et al., *Factors Associated with Offending*, „Home Office Research Study” 2005, vol. 291.
- Harris P.M, Petersen R.D., Rapoza S., *Between Probation and Revocation: A Study of Intermediate Sanctions Decision-Making*, „Journal of Criminal Justice” 2001, vol. 29 (4).
- Hartmann T.A., *Moving Beyond the Walls: Faith and Justice Partnerships Working for High-Risk Youth*, Washington 2002.
- Hawkins J.D. et al., *Predictors of Youth Violence*, „Juvenile Justice Bulletin” 2010, vol. 4, <https://www.ncjrs.gov/pdffiles1/ojjdp/179065.pdf>.
- Henggelery S.W., Lee T., *Terapia wielosystemowa poważnych problemów klinicznych*, [w:] A.E. Kazdin, J.R. Weisz (red.), *Psychoterapia dzieci i młodzieży. Metody oparte na dowodach*, Kraków 2006.
- Herzog-Evans M. (ed.), *Transnational Criminology Manual*, vol. 3, Nijmegen 2010.
- Hess K.H., Hess Orthmann C., Wright J.P., *Juvenile Justice*, Independence 2012.
- Hilhorst N. et al., *Programma-evaluatie van de Glen Mills School*, Amsterdam 2004.
- Hinkle W., *The History of Bridewell: 1553–1700*, New York 2006.
- Hofmański P., Waltoś S. (red.), *W kręgu prawa nieletnich. Księga pamiątkowa ku czci Profesora Marianny Korcyl-Wolskiej*, Warszawa 2009.
- Holden L., *Offenders Assessment System*, [w:] R. Canton, D. Hancock (eds), *Dictionary of Probation and Offender Management*, Cullompton 2007.
- Hora P.F., Schma W.G., Rosenthal J.T.A., *Therapeutic Jurisprudence and the Drug Treatment Court Movement: Revolutionizing the Criminal Justice System's Response to Drug Abuse and Crime in America*, „Notre Dame Law Review” 1999, vol. 74 (2).
- Horwath J. (ed.), *The Child's World: Assessing Children in Need*, London 2000.
- Hostettler J., *A History of Criminal Justice in England and Wales*, London 2009.
- Hough M., Allen R., Solomon E. (eds), *Tackling Prison Overcrowding. Build More Prisons? Sentence Fewer Offenders?*, Bristol 2008.
- How to Build a Successful Mentoring Program Using the Elements of Effective Practice: A step-by-step tool kit for program managers*, 2005, http://www.mentoring.org/downloads/mentoring_413.pdf.
- Howe D., *Attachment*, [w:] J. Horwath (ed.), *The Child's World: Assessing Children in Need*, London 2000.
- Huddleston W., Marlowe D.B., *Painting the Current Picture: A National Report on Drug Courts and Other Problem-Solving Court Programs in the United States*, Alexandria 2011.
- Hussain I., Capel S., Jeffery N., *Titan Prisons: A Gigantic Mistake a Prison Reform Trust Briefing*, The Prison Reform Trust, London 2008.
- Inmate Handbook. Rules and Regulations of the Federal Bureau of Prisons and the Federal Correctional Complex at Lompoc*, California 2010.
- Introduction to Transforming Rehabilitation*, <http://www.clinks.org/criminal-justice-transforming-rehabilitation/introduction-transforming-rehabilitation>.
- Iram Y., Wahrman H., Gross Z., *Educating toward a Culture of Peace*, Greenwich, CT 2006.

- Jachimczyk A., *Technologia informatyczna jako możliwość realizacji postulatu Proaktywnego Modelu Probacji*, [w:] B. Urban (red.), *Aktualne osiągnięcia w naukach społecznych a teoria i praktyka resocjalizacyjna*, Mysłowice 2010.
- Jacobson J., Hough M., *Unjust Deserts: Imprisonment for Public Protection*, London 2010.
- Jasiński J., Widelak D. (red.), *Polska resocjalizacja i więziennictwo. Konteksty – praktyki – studia*, Opole 2009.
- Jenkins P., *Historia Stanów Zjednoczonych*, Kraków 2009.
- Jewkes Y., Bennett J. (eds), *Dictionary of Prisons and Punishment*, Cullompton 2007.
- Jones M.A., *Historia USA. Narody i cywilizacje*, Gdańsk 2002.
- Jones S., Baker K., *Setting the Scene: Risk, Welfare and Rights*, [w:] K. Baker, A. Sutherland (eds), *Multi-Agency Public Protection Arrangements and Youth Justice*, Bristol 2009.
- Junger-Tas J., Decker S.H. (eds), *International Handbook of Juvenile Justice*, Dordrecht 2006.
- Junger-Tas J., Dünel F. (eds), *Reforming Juvenile Justice*, Dordrecht–Heidelberg–London–New York 2009.
- Juvenile Offenders and Victims: 2006 National Report*.
- Kalinowski M., *Resocjalizacja nieletnich w państwach europejskich i pozaeuropejskich*, Warszawa 2005.
- Kalinowski M., Pełka J., *Zarys dziejów resocjalizacji nieletnich*, Warszawa 2003.
- Kalmthout A.M. van, Durnescu I. (eds), *Probation in Europe*, Nijmegen 2008.
- Kaminer Y., Wagner E., *Validation of the Teen Addiction Severity Index (T-ASI). Preliminary Findings*, „American Journal on Addictions” 1993, vol. 2 (3).
- Kazdin A.E., Weisz J.R. (red.), *Psychoterapia dzieci i młodzieży. Metody oparte na dowodach*, Kraków 2006.
- Kessler C.L., Kraus L.J. (eds), *The Mental Health Needs of Young Offenders: Forging Paths towards Reintegration and Rehabilitation*, Cambridge 2007.
- Kiersztyn A., *Czy bieda czyni złodzieja?*, Warszawa 2008.
- Kieszkowska A. (red.), *Problems and Perspectives of Social Readaptation*, Kielce 2011.
- Kieszkowska A. (red.), *Tożsamość osobowa dewiantów a ich reintegracja społeczna*, Kraków 2011.
- Kilgore D., Meade S., *Look What Boot Camp's Done for Me*, „Journal of Correctional Education” 2004, vol. 55 (2).
- King R.D., Massoglia M., Macmillan R., *The Context of Marriage and Crime: Gender, the Propensity to Marry and Offending in Early Adulthood*, „Criminology” 2007, vol. 45 (1).
- Klaus W., *Dziecko przed sądem. Wymiar sprawiedliwości wobec przestępczości nieletnich*, Warszawa 2009.
- Klaus W., *Reforma wymiaru sprawiedliwości wobec nieletnich w Wielkiej Brytanii*, „Przegląd Więziennictwa Polskiego” 2004, nr 44–45.
- Kořakowska-Przełomieć H., *Zapobieganie przestępczości. Studium kryminologiczne*, Wrocław–Warszawa–Kraków–Gdańsk–Łódź 1984.

- Konarska-Wrzosek V., Lachowicz J., Wójcikiewicz J. (red.), *Węzłowe problemy prawa karnego, kryminologii i polityki kryminalnej. Księga pamiątkowa ofiarowana Profesorowi Andrzejowi Markowi*, Warszawa 2010.
- Konopczyński M., *Resocjalizacja. Destygmatyzacja poprzez kreowanie alternatywnych autoprezentacji*, [w:] J. Jasiński, D. Widelak (red.), *Polska resocjalizacja i więzennictwo. Konteksty – praktyki – studia*, Opole 2009.
- Konopczyński M., Kieszkowska A., *Tożsamość kulturowo-cywilizacyjna dewiantów a ich reintegracja społeczna*, Kraków 2013.
- Kosewski M., *Ludzie w sytuacjach pokusy i upokorzenia*, Warszawa 1985.
- Krajewski K., *Przestępczość i polityka karna w Polsce w latach dziewięćdziesiątych*, „Czasopismo Prawa Karnego i Nauk Penalnych” 2003, z. 1.
- Krajewski K. (red.), *Nauki penalne wobec problemów współczesnego przestępstwa. Księga jubileuszowa z okazji 70. rocznicy urodzin Profesora Andrzeja Gaberle*, Warszawa 2007.
- Krasiejko I., *Metodyka działania asystenta rodziny. Podejście Skoncentrowane na Rozwiązaniach w pracy socjalnej*, Katowice 2010.
- Kusztal J., *Europejskie tendencje w zapobieganiu przestępczości nieletnich*, „Probacja” 2011, nr 4.
- Lasocik Z., *Kara dożywotniego pozbawienia wolności w Wielkiej Brytanii i Stanach Zjednoczonych – wybrane problemy*, [w:] T. Gardocka (red.), *Kary długoterminowe. Polityka karna, wykonywanie, warunkowe zwolnienie*, Warszawa 2006.
- Lasocik Z., *Więzienia w USA. Moje wizyty*, Warszawa 2005.
- Latessa E.J., Lowenkamp C., *What Works in Reducing Recidivism?*, „Law Journal” 2006, vol. 3 (3).
- Leeson T., Crighton D., *Partnership Working: Organizational Roles, Structures and Interfaces*, [w:] D. Crighton, G. Towl (eds), *Psychology in Probation Services*, Oxford 2005.
- Lehman J., Phelps S., *West's Encyclopedia of American Law*, Detroit 2005.
- Leś E., *Działalność dobroczynna w Europie i Ameryce. Tradycje i współczesność*, Warszawa 2000.
- Leś E., *Od filantropii do pomocniczości. Studium porównawcze rozwoju i działalności organizacji społecznych*, Warszawa 2000.
- Lewis S. et al., *What Works in Resettlement? Findings from Seven Pathfinders for Short-Term Prisoners in England and Wales*, „Criminology and Criminal Justice” 2007, vol. 7 (1).
- Liebling A., *‘Titan’ Prisons: Do Size, Efficiency and Legitimacy Matter?*, [w:] M. Hough, R. Allen, E. Solomon (eds), *Tackling Prison Overcrowding. Build More Prisons? Sentence Fewer Offenders?*, Bristol 2008.
- Lipsey M.W., *Can Intervention Rehabilitate Serious Delinquents?*, „Annals of the American Academy of Political and Social Science” 1999, vol. 564.
- Lipsey M.W., *Juvenile Delinquency Treatment: A Meta-Analytic Inquiry into the Variability of Effects*, [w:] T.D. Cook et al. (eds), *Meta-Analysis for Explanation: A Casebook*, New York 1992.

- Lipsey M.W., *What 500 Intervention Studies Show about the Effects of Intervention on the Recidivism of Juvenile Offenders*, Washington 2000.
- Lipsey M.W., Wilson D.B., Cothorn L., *Effective Intervention for Serious Juvenile Offenders*, „Juvenile Justice Bulletin” April 2000.
- Loeber R., Farrington D.P., *From Juvenile Delinquency to Adult Crime. Criminal Careers, Justice Policy, and Prevention*, New York 2012.
- Lowman J., Mamas S.A., *Educational Aftercare & Reintegration Toolkit for Juvenile Justice Professionals: A Toolkit for Juvenile Justice Professionals in Pennsylvania*, Philadelphia 2009.
- Lynch J.P., Sabol W.J., *Prison Reentry in Perspective*, „Crime Policy Report” 2001, vol. 3.
- Lynch M.J., *Big Prisons, Big Dreams*, New Brunswick 2007.
- Lyons L., *Historia kar cielesnych*, Warszawa 2003.
- Lytton C., *Prisons and Prisoners*, Toronto 2008.
- Machel H., *Więzienie jako instytucja karna i resocjalizacyjna*, Gdańsk 2003.
- Machel H., *Wprowadzenie do pedagogiki penitencjarnej*, Gdańsk 1994.
- Machel H. (red.), *Wykonywanie kary pozbawienia wolności w Polsce – w poszukiwaniu skuteczności*, Gdańsk 2006.
- MacKenzie D.L., Armstrong G.S., *Correctional Boot Camps: Military Basic Training or a Model for Corrections?*, London 2004.
- MacKenzie D.L., Wilson D.V., Kider S.B., *Effects of Correctional Boot Camps on Offending*, „Annals of the American Academy of Political and Social Science” 2001, vol. 578.
- Maguire M., Morgan R., Reiner R. (eds), *The Oxford Handbook of Criminology*, Oxford 2007.
- Maguire M., Raynor P., *How the Resettlement of Prisoners Promotes Desistance from Crime: Or does it?*, „Criminology & Criminal Justice” 2006, vol. 6 (1).
- Marlowe D.B., *Research Update on Adult Drug Courts*, „Need to Know” 2010, http://www.nadcp.org/sites/default/files/nadcp/Research%20Update%20on%20Adult%20Drug%20Courts%20-%20NADCP_1.pdf.
- Marlowe D.B., Meyer W.G., *The Drug Court Judicial Benchbook*, Alexandria 2011.
- Marody M. (red.), *Zmiana czy stagnacja*, Warszawa 2004.
- Marsteller D., *Manatee's Boot Camp in Trouble: Facility Struggling with Rate of Recidivism, Budget Deficit*, „Bradenton Herald” 2.04.2006.
- Martinson R., *What Works? Questions and Answers about Prison Reform*, „The Public Interest” 1974, vol. 35 (3).
- Mayhew H., Binny J., *The Criminal Prisons of London: And Scenes of Prison Life*, London 1862.
- McCarva R., *England and Wales*, [w:] A.M. van Kalmthout, I. Durnescu (eds), *Probation in Europe*, Nijmegen 2008.
- McDougall C. et al., *Evaluation of HM Prison Service Enhanced Thinking Skills Programme. Report on the Outcomes from a Randomised Controlled Trial*, Ministry of Justice Research Series 3/09, <http://www.reclassering.nl/documents/Rapport%20ETS.pdf>.

- McGill D.E., Mihalic S.F., Grottpeter J.K., *Big Brothers Big Sisters of America: Blueprints for Violence Prevention, Book Two*, Blueprints for Violence Prevention Series, Boulder 1998.
- McGowan R., *The Well Ordered Prison. England 1780–1865*, [w:] N. Morris, D.J. Rothman (eds), *Oxford History of Prisons. The Practice of Punishment in Western Society*, Oxford–New York 1995.
- McIvor G., Raynor P. (eds), *Developments in Social Work with Offenders*, London 2008.
- McLellan A.T., Kushner H., Metzger D. et al., *The Fifth Edition of the Addiction Severity Index*, „Journal of Substance Abuse Treatment” 1992, vol. 9 (3).
- McNeill F., *Supporting Desistance in Probation Practice: A Response to Maruna, Porter and Carvalho*, „Probation Journal” 2004, vol. 51 (3).
- McNeill F., Weaver B., *Changing Lives? Desistance Research and Offender Management*, Glasgow 2010.
- McSweeney T., Hough M., *Supporting Offenders with Multiple Needs: Lessons for the ‘Mixed Economy’ Model of Service Provision*, „Criminology & Criminal Justice” 2006, vol. 6 (1).
- McWilliams W., *Probation, Pragmatism and Policy*, „The Howard Journal of Criminal Justice” 1987, vol. 26 (2).
- Mears D.P., Watson J., *Towards a Fair and Balanced Assessment of Supermax Prisons*, „Justice Quarterly” 2006, vol. 23 (2).
- Melezini M., *Punitwność wymiaru sprawiedliwości karnej w Polsce w XX wieku*, Białystok 2003.
- Menninger K., *The Crime of Punishment*, New York 1969.
- Mentoring Children of Incarcerated Parents: A Toolkit for Senior Corps Directors*, 2004, https://www.nationalserviceresources.gov/filemanager/download/learns/MCIP_Senior_Toolkit.pdf.
- Mentoring Youth in Reentry. The Technical Assistance and Training Program for Mentoring System-Involved Youth*, http://msiy.edc.org/resources/MSIY%20Publications/MSIY_Brief_Mentoring%20Youth%20in%20Reentry.pdf.
- Merrell K.W., *Behavioral, Social, Emotional Assessment of Children and Adolescents*, Mahwah–London 2003.
- Miller J., *Assessment, Care and Sentence Planning Process in Aldine House*, Sheffield City Council, May 2007.
- Mills J.F., Kroner D.G., Forth A.E., *Measures of Criminal Attitudes and Associates (MCAA): Development, Factor Structure, Reliability, and Validity*, „Assessment” 2002, vol. 9 (3).
- Moczydłowski P., *Przestępca na uwięzi. Elektroniczny monitoring sprawców przestępstw*, Warszawa 2006.
- Morgan R., Newburn T., *Youth Justice*, [w:] M. Maguire, R. Morgan, R. Reiner (eds), *The Oxford Handbook of Criminology*, Oxford 2007.
- Morris N., Rothman D.J. (eds), *Oxford History of Prisons. The Practice of Punishment in Western Society*, Oxford–New York 1995.

- Morris N., Tonry M., *Between Prison and Probation: Intermediate Punishments in a Rational Sentencing System*, New York–Oxford 1990.
- Morton S., *The Current Evidence Base for the Offending-Related Risk Factors Included in OASys*, [w:] M. Debidin (ed.), *A Compendium of Research and Analysis on the Offender Assessment System (OASys)*, „Ministry of Justice Research Series” 16/09, December 2009, <http://webarchive.nationalarchives.gov.uk/20110201125714/http://www.justice.gov.uk/publications/docs/research-analysis-offender-assessment-system.pdf>.
- Multi-Agency Public Protection Arrangements Annual Report 2009/10*, Ministry of Justice Statistics bulletin 2010.
- Multi-Agency Public Protection Arrangements (MAPPA). Guidance for Youth Offending Teams*, Youth Justice Board for England and Wales, 2010.
- Mumola C., *Substance Abuse and Treatment, State and Federal Prisoners*, 1997, U.S. Department of Justice, Office of Justice Programs, Bureau of Justice Statistics, Washington 1999.
- Muskała M., *Amerykańskie i angielskie wzory strategii awersywnych*, „Studia Edukacyjne” 2012, nr 21.
- Muskała M., *Diagnoza nieprzystosowania społecznego nieletnich w Anglii i Walii*, „Probacja” 2014, nr 2.
- Muskała M., *Juvenile Boot Camps – zmierzch eksperymentu?*, „Pedagogika Społeczna. Oblicza Resocjalizacji” 2009, nr 2 (32).
- Muskała M., *Nowe instytucje prawne w angielskim systemie resocjalizacji nieletnich*, „Resocjalizacja Polska” 2013, nr 4.
- Muskała M., *Pozasądowe formy reakcji na zachowania dewiacyjne dzieci i młodzieży w Anglii i Walii*, „Studia Edukacyjne” 2012, nr 19.
- Muskała M., *Wykonywanie kary pozbawienia wolności w angielskim systemie penitencjarnym*, „Przegląd Więziennictwa Polskiego” 2012, nr 76–77.
- National Offender Management Service: An Introduction to the Directors of Offender Management*, Ministry of Justice, National Offender Management Service 2009.
- Nellis A., Wayman R.H., *Back on Track: Supporting Youth Reentry from Out-of-Home Placement to the Community*, Washington 2009.
- Newbold K., *An Evaluation of the Offender Assessment System as an Assessment Tool for the National Probation Service*, „Internet Journal of Criminology” 2011.
- Newburn T. et al., *The Introduction of Referral Orders into the Youth Justice System*, London 2002.
- NIH State-of-the-Science Conference Statement on Preventing Violence and Related Health-Risking Social Behaviors in Adolescents, 13–15 October 2004, <http://consensus.nih.gov/2004/2004YOUTHViolencePreventionSOS023Program.pdf>.
- No More Excuses: A New Approach to Tackling Crime in England and Wales*, 1997, <http://www.homeoffice.gov.uk/documents/jou-no-more-excuses?view=Html>.
- OECD Factbook, 2010.
- Offender Assessment and Sentence Management – OASys*, <http://www.justice.gov.uk/offenders/psos>.

- Offender Management Caseload Statistics 2009*, Ministry of Justice 2010.
- Offender National Standards for the Management of Offenders (standards and implementation guidance 2007)*, 2007, <http://webarchive.nationalarchives.gov.uk/20100105030830/http://www.probation.homeoffice.gov.uk/files/pdf/OM%20National%20Standards%202007.pdf>.
- Oldfield M., *The Kent Reconviction Survey: A 5-year Survey of Reconvictions amongst Offenders Made Subject to Probation Orders in 1991*, Maidstone 1996.
- Olson D., *Florida Makes PACT with State's Youthful Offenders*, „Juvenile and Family Justice Today” Winter 2007.
- Opora R., *Charakterystyka zjawiska uzależnienia i nadużywania alkoholu przez kobiety*, „Resocjalizacja Polska” 2012, nr 3.
- Pajewski J., *Historia powszechna 1871–1918*, Warszawa 1996.
- Paparozi M., Demichelle M., *Amerykańskie służby probacji i warunkowego zwolnienia. Stan przeciążenia, niezrozumienia czy niedocenywania*, „Probacja” 2010, nr 1.
- Penfold C., Hunter G., Hough M., *The Intermittent Custody Pilot: A Descriptive Study*, Home Office Online Report 23/06, <http://www.icpr.org.uk/media/10315/intermittent%20custody%20pilot.pdf>.
- Pentz M.A., Mihalic S.F., Grotper J.K., *The Midwestern Prevention Project: Blueprints for Violence Prevention, Book One*, Blueprints for Violence Prevention Series 1998, <http://www.colorado.edu/cspv/blueprints/modelprograms/MPP.html>.
- Peters M., Thomas D., Zamberlan Ch., *Boot Camps for Juvenile Offenders Program Summary*, U.S. Department of Justice, Office of Justice Programs, Office of Juvenile Justice and Delinquency Prevention 1997.
- Petersen J., *Crime Victim's Handbook*, Cedar Rapids 2008.
- Petersilia J., *A Crime Control Rationale for Reinvesting in Community Corrections*, „The Prison Journal” 1995, vol. 75 (4).
- Petersilia J., *When Prisoners Come Home. Parole and Prisoner Reentry*, Oxford 2003.
- Petersilia J., Honig P., *The Prison Experience of Career Criminals*, 1980, <http://www.rand.org/pubs/reports/2007/R2511.pdf>.
- Petrosino A., Turpin-Petrosino C., Buehler J., *Scared Straight and Other Juvenile Awareness Programs for Preventing Juvenile Delinquency: A Systematic Review of the Randomized Experimental Evidence*, „The Annals of the American Academy of Political and Social Science” 2003, vol. 589.
- Płatek M., *Nowy etap w dyskusji nad karą pozbawienia wolności*, „Państwo i Prawo” 2009, nr 1.
- Pospiszył I., Szczepanik R., *Zachowania dewiacyjne dziewcząt i kobiet*, Łódź 2007.
- Pospiszył K., *Przestępstwa seksualne*, Warszawa 2006.
- Pospiszył K., *Resocjalizacja. Teoretyczne podstawy oraz przykłady programów oddziaływań*, Warszawa 1998.
- Pospiszył K. (red.), *Resocjalizacja nieletnich. Doświadczenia i koncepcje*, Warszawa 1990.
- Pratt J., *Penal Populism*, London–New York 2007.
- Pratt J., *When Penal Populism Stops: Legitimacy, Scandal and the Power to Punish in New Zealand*, „Australian & New Zealand Journal of Criminology” 2008, vol. 41 (3).

- Preston H., Robson A.T., *Risk of Harm, Public Protection Manual. Version 4.0.*, London 2009.
- Prichard J., *Net-Widening and the Diversion of Young People from Court: A Longitudinal Analysis with Implications for Restorative Justice*, „Australian & New Zealand Journal of Criminology” 2010, vol. 43 (1).
- Principles of Drug Abuse Treatment for Criminal Justice Populations: A Research-Based Guide*, 2014, http://www.drugabuse.gov/sites/default/files/txcriminaljustice_0.pdf.
- Probation Bench Handbook: A Guide to the Work of the National Probation Service for Judges and Other Sentences*, NOMS 2007.
- Probation Officers and Correctional Treatment Specialists, Occupational Outlook Handbook 2014–2015*, <http://www.bls.gov/ooh/community-and-social-service/probation-officers-and-correctional-treatment-specialists.htm>.
- Probation Reforms 2014*, Liberty – House of Commons 2014, <http://www.parliament.uk/business/publications/research/briefing-papers/SN06974/probation-reforms-2014>.
- Puzzanchera Ch., Adams B., Hockenberry S., *Juvenile Court Statistics 2009. Report*, 2012, <http://www.ncjj.org/pdf/jcsreports/jcs2009.pdf>.
- Pycroft A., Goygh D., *Multi-Agency Working in Criminal Justice*, Bristol 2010.
- Pytko L., *Pedagogika resocjalizacyjna*, Warszawa 2000.
- Pytko L., *Poprawczak – ostatni bastion „utopijnego re-socjalizmu”?*, „Opieka – Wychowanie – Terapia” 2006, nr 1–2 (65–66).
- Radochoński M., *Osobowość antyspołeczna*, Rzeszów 2009.
- Raftery M., O’Sullivan E., *Suffer the Little Children: The Inside Story of Ireland’s Industrial Schools*, New Island 1999.
- Ratansi S., Cox M.S., *Revalidation of the Parole Salient Factor Score Risk Assessment Tool*, Wethersfield 2007.
- Raymond A., *Parental Responsibility for Youth Offending*, [w:] J. Junger-Tas, F. Dünkel (eds), *Reforming Juvenile Justice*, Dordrecht–Heidelberg–London–New York 2009.
- Raynor P., *Risk and Need Assessment in British Probation: The Contribution of LSI-R*, „Psychology, Crime & Law” 2007, vol. 13 (2).
- Raynor P., *The Probation Service in England and Wales: Modernized or Dehumanized*, „Criminal Justice Matters” 2006, vol. 65 (1).
- Reducing Re-offending by Ex-prisoners. Report by the Social Exclusion Unit*, 2002, <http://www.bristol.ac.uk/poverty/downloads/keyofficialdocuments/Reducing%20Reoffending.pdf>.
- Renzetti C.M., Curran D.J., *Kobiety, mężczyźni i społeczeństwo*, Warszawa 2005.
- Rex S., *Desistance from Offending: Experiences of Probation*, „The Howard Journal of Criminal Justice” 1999, vol. 38 (4).
- Rix A. et al., *Youth Restorative Disposal Process Evaluation*, Youth Justice Board for England and Wales, 2011, <http://yjbpublications.justice.gov.uk/en-gb/scripts/prod-View.asp?idproduct=500&eP=>.
- Roberts H. et al., *Mentoring to Reduce Antisocial Behaviors in Childhood*, „British Medical Journal” 2004, vol. 328.

- Robinson G., *Late-Modern Rehabilitation: The Evolution of a Penal Strategy*, „Punishment & Society” 2008, vol. 10 (4).
- Robinson G., *Power, Knowledge and „What Works” in Probation*, „Howard Journal of Criminal Justice” 2001, vol. 40 (3).
- Robinson G., McNeill F., *Probation in the United Kingdom*, [w:] M. Herzog-Evans (ed.), *Transnational Criminology Manual*, vol. 3, Nijmegen 2010.
- Rosenberg L.R., *America's Drug War Debacle*, Brookfield 1996.
- Rostworowski E., *Historia powszechna. Wiek XVIII*, Warszawa 1984.
- Roth M., *Crime and Punishment: A History of Criminal Justice System*, 2005, <http://www.portcities.org.uk/london/server/show/nav.001001006>.
- Sadlier G., *Evaluation of the Impact of the HM Prison Service Enhanced Thinking Skills Programme on Reoffending Outcomes of the Surveying Prisoner Crime Reduction (SPCR) Sample*, Ministry of Justice Research Series 19/10, November 2010.
- Sampson R.J., Laub J.H., *A Life-Course View of the Development of Crime*, „The Annals of the American Academy of Political and Social Sciences” 2005, vol. 602.
- Sanchez D.M., *Mentoring Program for Juvenile Offender Study*, Platteville 2008.
- Savignac J., *Tools to Identify and Assess the Risk of Offending among Youth*, Ottawa 2010.
- Schmidt D.S., Jenkins R.H., *A Pivotal Moment: Sustaining the Success and Enhancing the Future of the Juvenile Justice and Delinquency Prevention Act*, Washington 2009.
- Sczaniecki M., *Powszechna historia państwa i prawa, t. 1: Państwo feudalne*, Warszawa 1971.
- Seddon T., *Dangerous Liaisons: Personality Disorder and the Politics of Risk*, „Punishment and Society” 2008, vol. 10 (3).
- Sedlak A.J., Bruce C., *Youth's Characteristics and Backgrounds. Finding from the Survey of Youth in Residential Placement*, „Juvenile Justice Bulletin”, Washington 2010.
- Sedley T., *A New Parole System for England and Wales*, London 2009.
- Sellin T., *The Origin of the „Pennsylvania System of Prison Discipline”*, „The Prison Journal” 1970, vol. 50 (1).
- Sentencing Statistics: England and Wales 2009*, Statistics Bulletin 2010.
- Sexton T.L., Alexander J.F., *Functional Family Therapy*, „Juvenile Justice Bulletin” 2000, <https://www.ncjrs.gov/pdffiles1/ojdp/184743.pdf>.
- Sharp E.B., *The Dilemma of Drug Policy in the United States*, New York 1994.
- Shemmings D. (ed.), *Involving Children in Family Support and Child Protection*, London 1999.
- Sherman L.W. et al., *Preventing Crime: What Works, What Doesn't, What's Promising. Report to the U.S. Congress*, Washington 1997.
- Sidor-Rządkowska M., *Coaching – teoria, praktyka, studia przypadków*, Kraków 2009.
- Siegel L.J., *Criminology: The Core*, Belmont 2010.
- Siemaszko A., *Granice tolerancji. O teoriach zachowań dewiacyjnych*, Warszawa 1993.
- Sienkiewicz Z., Kokot R. (red.), *Populizm penalny i jego przejawy w Polsce*, Wrocław 2009.

- Smallridge P., Williamson A., *Independent Review of Restraint in Juvenile Secure Settings*, London 2008.
- Solomon A.L. et al., *Life after Lockup: Improving Reentry from Jail to the Community*, Washington 2008.
- Souhami A., *Transforming Youth Justice: Occupational Identity and Cultural Change*, Cullompton 2007.
- Spicer A., Glicksman K., *Adult Reconviction: Results from the 2001 Cohort*, „Home Office Online Report” 2004, 59/04.
- Stańdo-Kawecka B., *Cele wykonywania kary pozbawienia wolności w krajach europejskich*, „Czasopismo Prawa Karnego i Nauk Penalnych” 2007, nr 1.
- Stańdo-Kawecka B., *O koncepcji resocjalizacji w polskiej literaturze naukowej polemicznie*, „Probacja” 2010, nr 1.
- Stańdo-Kawecka B., *Prawne podstawy resocjalizacji*, Kraków 2000.
- Stańdo-Kawecka B., *Prawo karne nieletnich. Od opieki do odpowiedzialności*, Warszawa 2007.
- Stańdo-Kawecka B., *Ruch What works i „nowa resocjalizacja” – nowa perspektywa w polityce karnej*, [w:] V. Konarska-Wrżosek, J. Lachowicz, J. Wójcikiewicz (red.), *Węzłowe problemy prawa karnego, kryminologii i polityki kryminalnej. Księga pamiątkowa ofiarowana Profesorowi Andrzejowi Markowi*, Warszawa 2010.
- Stańdo-Kawecka B., *Zapobieganie przestępczości nieletnich w świetle evidence based policy*, [w:] P. Hofmański, S. Waltoś (red.), *W kręgu prawa nieletnich. Księga pamiątkowa ku czci Profesor Marianny Korcyl-Wolskiej*, Warszawa 2009.
- Statement of Purpose and Function*, Aldine House – Secure Children Centre, September 2008.
- Stephenson M., Giller H., Brown S., *Effective Practice in Youth Justice*, London–New York 2011.
- Stępiak P., *Wymiar sprawiedliwości i praca socjalna w krajach Europy Zachodniej*, Poznań 1998.
- Sutherland A., *The ‘Scaled Approach’ in Youth Justice: Fools Rush In...*, „Youth Justice” 2009, vol. 9 (1).
- Szmagański J., *O „budzeniu sił ludzkich” nie po polsku: koncepcje „empowerment” w anglojęzycznej literaturze z zakresu edukacji i pracy socjalnej*, „Kwartalnik Pedagogiczny” 1994, nr 4.
- Szmagański J., *Teoria pracy socjalnej a ideologia i polityka społeczna*, Warszawa 1994.
- Sztuka M., *Anachronizm i aktualność. Idee resocjalizacji w sporze o nowoczesność*, Kraków 2013.
- Sztuka M., *Efektywność oddziaływań w zorientowanym korekcyjnie modelu instytucji penitencjarnej. Doświadczenia amerykańskie*, „Czasopismo Prawa Karnego i Nauk Penalnych” 2007, nr 1.
- Tancred T., *Multi-Agency Public Protection Arrangements*, [w:] D.A. Crighton, G.J. Towl (eds), *Psychology in Probation Services*, Oxford 2005.
- Taylor R., *Predicting Reconvictions for Sexual and Violent Offences Using the Revised Offender Group Reconviction Scale*, „Research Findings” 1999, no. 104.

- Tester A., *UK Prison Hulk Records 1802–1849*, <http://www.gouldgenealogy.com/2010/09/uk-prison-hulk-records-1802-1849-now-online/>.
- The Child's World: Assessing Children in Need. Training and Development Pack*, London 2000.
- The Common Assessment Framework, Asset and Onset, Guidance for Youth Justice Practitioners*, Youth Justice Board 2006.
- The Framework for the Assessment of Children in Need and their Families*, Health Department & Department of Education and Employment, Stationery Office, 2000, <http://www.crin.org/docs/Framework%20Guidance%20Notes%20and%20Glossary.pdf>.
- The Future of the Parole Board*, Consultation Paper 14/09, Ministry of Justice, London 2009.
- The Indeterminate Sentence for Public Protection: A Thematic Review*, HM Chief Inspector of Prisons, HM Chief Inspector of Probation 2008.
- The Youth Rehabilitation Order and Other Youth Justice Provisions of the Criminal Justice and Immigration Act 2008. Practice Guidance for Youth Offending Teams*, Youth Justice Board for England and Wales, 2010.
- Thomas W.I., Znaniecki F., *Chłop polski w Europie i Ameryce*, Warszawa 1976.
- Through the Prison Gate: A Joint Thematic Review by HM Inspectorates of Prisons and Probation*, Home Office 2001.
- Tocqueville A., Beaumont G., *On the Penitentiary System in the United States and Its Application in France; with an appendix on penal colonies and also statistical notes*, 1833, <https://archive.org/details/onpenitentiarysy00beauuoft>.
- Tokarczyk R., *Prawo amerykańskie*, Warszawa 2009.
- Tonry M., *Intermediate Sanctions in Sentencing Guidelines*, Washington 1997.
- Tonry M., Doob A. (eds), *Youth Crime and Youth Justice: Comparative and Cross-National Perspectives*, London 2004.
- Towl G.J. (ed.), *Psychological Research in Prisons*, New York 2006.
- Transforming Rehabilitation: A Strategy for Reform*, Ministry of Justice 2013.
- Travis J., Solomon A.L., Waul M., *From Prison to Home: The Dimensions and Consequences of Prisoner Reentry*, Washington 2001.
- Trupin E., *Evidence-Based Treatment for Justice – Involved Youth*, [w:] C.L. Kessler, L.J. Kraus (eds), *The Mental Health Needs of Young Offenders: Forging Paths towards Reintegration and Rehabilitation*, Cambridge 2007.
- Turner S., Petersilia J., *Work Release: Recidivism and Corrections Costs in Washington State, Research in Brief*, National Institute of Justice, December 1996.
- Tyler J., Darville R., Stalnaker K., *Juvenile Boot Camps: A Descriptive Analysis of Program Diversity and Effectiveness*, „The Social Science Journal” 2001, vol. 38 (3).
- Ulmer J.I., *Intermediate Sanctions: A Comparative Analysis of the Probability and Severity of Recidivism*, „Sociological Inquiry” 2001, vol. 71 (2).
- Urahn S.K., *State of Recidivism. The Revolving Door of America's Prisons*, Washington 2011.
- Urban B. (red.), *Aktualne osiągnięcia w naukach społecznych a teoria i praktyka resocjalizacyjna*, Mysłowice 2010.

- Urban B., Konopczyński M. (red.), *Profilaktyka i probacja w środowisku lokalnym*, Kraków 2012.
- Urban B., Stanik J.M. (red.), *Resocjalizacja*, t. 2, Warszawa 2007.
- Utrat-Milecki J., *Podstawy penologii. Teoria kary*, Warszawa 2006.
- VanBenschoten S., *Risk/Needs Assessment: Is This the Best We Can Do?*, „Federal Probation” 2008, vol. 72 (2).
- Vincent G.M. et al., *Sex and Race Differences in Mental Health Symptoms in Juvenile Justice: The MAYSI-2 National Meta-Analysis*, „Journal of the American Academy of Child and Adolescent Psychiatry” 2008, vol. 47 (3).
- Vrecko S., *Therapeutic Justice in Drug Courts: Crime, Punishments and Societies of Control*, „Science as Culture” 2009, vol. 18 (2).
- Walker A., *Resettlement and Aftercare Provision*, Practice Guidance, September 2008.
- Walker A., *Resettlement and Aftercare Provision*, Sheffield City Council, June 2007.
- Walker J. et al., *Youth Inclusion and Support Panels: Preventing Crime and Antisocial Behaviour?*, Institute of Health and Society 2007.
- Walsh C.L., Beck S.H., *Predictors of Recidivism among Halfway Houses Residents*, „The American Journal of Criminal Justice” 1990, vol. 15 (1).
- Ward T., Steward C., *Criminogenic Needs and Human Needs: A Theoretical Model*, „Psychology, Crime & Law” 2003, vol. 9 (2).
- Weaver B., McNeill F., *Some Lessons from Research for Organising and Delivering Case Management Work with Offenders*, Barcelona 2011.
- Webster-Stratton C., *The Incredible Years: Parents, Teachers, and Children Training Series*, „Residential Treatment For Children & Youth” 2001, vol. 18 (3).
- Webster-Stratton C.W., Reid M.J., *Niewiarygodne lata: seria materiałów szkoleniowych dla rodziców, nauczycieli i dzieci. Wieloaspektowe ujęcie leczenia małych dzieci z problemami w zachowaniu*, [w:] A.E. Kazdin, J.R. Weisz (red.), *Psychoterapia dzieci i młodzieży. Metody oparte na dowodach*, Kraków 2006.
- West H.C., Sabol W.J., Greenman S.J., *Prisoners in 2009*, Washington 2010.
- Westermarck P.K., Hansson K., Olsson M., *Multidimensional Treatment Foster Care (MTFC): Results from an Independent Replication*, „Journal of Family Therapy” 2011, vol. 33 (1).
- Wieczorek U., *Zmiany w systemie prawa karnego wykonawczego w Wielkiej Brytanii*, „Przegląd Więziennictwa Polskiego” 2004, nr 44–45.
- Wilson J., *Luncheon Keynote Address*, Fifteenth Annual National Juvenile Correctional Detention Forum. Mental Health Issues in Juvenile Corrections, 2000, <https://www.ncjrs.gov/pdffiles1/Digitization/186026NCJRS.pdf>.
- Wilson S.J., Lipsey M.W., *Wilderness Challenge Programs for Delinquent Youth: A Meta-Analysis of Outcome Evaluations*, „Evaluation and Program Planning” 2000, vol. 23 (1).
- Wines E.C., *Report on the International Penitentiary Congress of London 1872, 1873*, <https://archive.org/stream/reportoninternat00unit#page/n5/mode/2up>.
- Wójcik Z., *Historia powszechna. Wiek XVI–XVII*, Warszawa 1995.
- Wolcott D.B., Head T., *Crime and Punishment in America*, New York 2010.

- Wormer J., Lutze F.E., *Managing and Sustaining Your Juvenile Drug Court*, Reno 2010.
- Young M.C., *The Promise and Challenge of Citizen Oversight and Visit to Prison*, John Howard Association, Los Angeles 2006.
- Youth Cautions: Guidance for Police and Youth Offending Teams*, Ministry of Justice 2013.
- Youth Court Bench Book*, Judicial Studies Bard, London 2010.
- Youth Justice Board for England and Wales. The National Specification for Learning and Skills: For Young People on a Detention and Training Order in Prison Service Accommodation*, September 2008, <http://yjbpublications.justice.gov.uk/publications/Resources/Downloads/NatSpecLearnSkill.pdf>.
- Youth Justice Statistics 2010/11 England and Wales*, Youth Justice Board / Ministry of Justice Statistics bulletin 2012.
- Youth Justice: The Scaled Approach. A Framework for Assessment and Interventions*, Youth Justice Board for England and Wales, 2010.
- Youth Justice 2004: A Review of the Reformed Youth Justice System*, s. 6, http://archive.audit-commission.gov.uk/auditcommission/SiteCollectionDocuments/AuditCommissionReports/NationalStudies/Youth%20Justice_report_web.pdf.
- Youth Risk Behavior Surveillance – United States, 1999*, „Morbidity and Mortality Weekly Report” 2000, vol. 49, <http://www.cdc.gov/mmwr/PDF/SS/SS4905.pdf>.
- Zalewski W., *Mass imprisonment – koniec marzeń o alternatywie dla kary pozbawienia wolności?*, [w:] H. Machel (red.), *Wykonywanie kary pozbawienia wolności w Polsce – w poszukiwaniu skuteczności*, Gdańsk 2006.
- Zalewski W., *Populizm penalny – próba zdefiniowania zjawiska*, [w:] Z. Sienkiewicz, R. Kokot (red.), *Populizm penalny i jego przejawy w Polsce*, Wrocław 2009.
- Zalewski W., *Przestępca „niepoprawny” – jako problem polityki kryminalnej*, Gdańsk 2010.
- Zimbardo P., *Efekt Lucyfera. Zrozumieć jak dobrzy ludzie zwracają się ku złu*, Warszawa 2008.